Súd:	Správny súd v Bratislave
Spisová značka:	BA-6Sa/55/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1018200899
Dátum vydania rozhodnutia:	07. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Katarína Šmahovská
ECLI:	ECLI:SK:SpSBA:2024:1018200899.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Katarínou Šmahovskou v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. F. XXX, XXX XX G., právne zastúpeného: JUDr. Marián Ďurina, advokát, sídlo ul. Sibírska č. 4, 831 02 Bratislava 3, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava 1, o žalobe v sociálnych veciach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXX XXXX a o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne –ústredie č. XXX XXX XXXX X z XX. XXXXXXX XXXX, takto

r o z h o d o l :

I. Správny súd rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXX XXXX z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

II. Súd konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ústredie č. XXX XXX XXXX X z XX. XXXXXXX XXXX z a s t a v u j e . Po právoplatnosti tohto rozhodnutia bude podanie žalobcu z XX. XXXXXXXXX XXXX p o s t ú p e n é Sociálnej poisťovni - ústredie.

III. Žalobcovi súd p r i z n á v a právo na náhradu trov konania voči žalovanej v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

I. Priebeh administratívneho konania a dôvody preskúmavaného rozhodnutia

1. Sociálna poisťovňa – ústredie (ďalej aj „orgán prvého stupňa“ alebo „prvostupňový orgán“) rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXXXXXX XXXX podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.), § 112 ods. 1, § 114 ods. 1, § 259 ods. 1, § 261 ods. 2, § 293k, § 2931, § 66 ods. 2, § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZSP“) od 17. decembra 2010 priznala žalobcovi starobný dôchodok v sume XXX,XX eur mesačne, ďalšími výrokmi rozhodla o jeho zákonných zvýšeniach. V odôvodnení uviedla, že na základe žiadosti zo X. XXXXXXX XXXX bol žalobcovi priznaný starobný dôchodok od X. XXXXXXX XXXX v sume XXX,XX H. mesačne. Neformálnou žiadosťou zo XX. XXXXXXXX XXXX žalobca požiadal o nové určenie sumy starobného dôchodku s prihliadnutím na získanú dobu služby vojaka z povolania. V súlade s § 112 ods. 1 ZSP a § 114 ods. 1 ZSP bol preto starobný dôchodok s prihliadnutím na získanú dobu služby priznaný od XX. XXXXXXXX XXXX. V ďalšom sa orgán prvého stupňa venoval samotnému výpočtu sumy starobného dôchodku. Skonštatoval tiež, že týmto rozhodnutím bol vykonaný rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. XXX/XXX/XXXX - XXX zo dňa XX. XXXXXXX XXXX.

2. Žalobca proti uvedenému rozhodnutiu orgánu prvého stupňa podal včas odvolanie, pričom považoval za „neospravedlniteľné“, aby mu Sociálna poisťovňa zo starobného dôchodku XXXX,XX eur priznaného za obdobie od X. XXXXXXX XXXX do X. XXXXXXX XXXX strhla sumu XXXX,XX eur a vyplatila mu iba XXXX,XX eur. Vyjadril pocit, akoby bol potrestaný znížením už priznaného starobného dôchodku

rozhodnutím Sociálnej poisťovne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXXXXX XXXX o sumu XX H. mesačne, a to preto, že preukázal nepretržitú vojenskú činnú službu nielen od vykonania vojenskej prísahy, dňa X. XXXX XXXX na Vojenskej škole Jána Žižku v Bratislave (ďalej len „VŠJŽ“), ale aj nástupom na uvedenú školu dňa XX. XXXXXXX XXXX a žiadal priznať dôchodkové dávky. Vyjadril tiež nesúhlas s nehodnotením doby štúdia od XX. XXXXXXX XXXX do XX. XXXX XXXX, t.j. 641 dní v I. kategórii funkcií (štúdium 1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy - poznámka správneho súdu). Považoval napadnuté rozhodnutie za nesúladné s § 209 ods. 4 ZSP.

3. V rámci odvolacieho administratívneho konania generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne preskúmavaným rozhodnutím odvolanie žalobcu zamietol v celom rozsahu a napadnuté prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie ako vecne správne potvrdil.

4. V odôvodnení zopakoval výpočet sumy starobného dôchodku, pričom v súvislosti s námietkou žalobcu vo vzťahu k zhodnoteniu doby štúdia od XX. XXXXXXX XXXX do XX. XXXX XXXX v I. kategórii funkcií uviedol, že jej nebolo možné vyhovieť, pretože z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z XX. XXXX XXXX vyplýva, že sa jedná o štúdium na vojenskej škole so zaradením do III. kategórie funkcií. Podľa právneho stavu štúdium v 1. a 2. ročníku vojenskej školy nie je možné považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b) zákona č.100/1988 Zb., nakoľko činnosť, ktorú títo žiaci vykonávali pred nástupom na základnú vojenskú službu nebola výkonom vojenskej služby. Podľa prílohy 3 smerníc sa doba štúdia poslucháčov (žiakov) do dovŕšenia veku 17 rokov započítavala do nástupu na vojenskú službu ako doba potrebná na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky. Zaraďovanie do pracovných kategórií (kategórií funkcií) patrilo do pôsobnosti zamestnávateľov a vedenie evidencie vojakov v činnej službe vojenských škôl bola upravená predpismi Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Sociálna poisťovňa ako verejnoprávna inštitúcia zriadená na výkon sociálneho poistenia je povinná akceptovať potvrdenia štátnych orgánov vo veciach, v ktorých sú kompetentné konať a nie je oprávnená ich spochybňovať. Žalobca nepreukázal relevantným dôkazom, nesprávnosť potvrdenia Ministerstva obrany Slovenskej republiky o zaradení doby štúdia do kategórie funkcií.

II. Žaloba a jej dôvody

5. Žalobca podal proti rozhodnutiu generálneho riaditeľa žalovanej včas správnu žalobu a navrhol, aby správny súd zrušil napadnuté rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXX XXXX a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil voči žalovanej právo na náhradu trov konania.

6. Žalobca namietal, že žalovaný nerešpektoval rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. XXX/XXX/XXXX-XXX z XX. XXXXXXX XXXX. Opakovane vyjadril nesúhlas s tým, aby mu Sociálna poisťovňa zo starobného dôchodku XXXX,XX eur priznaného za obdobie od X. XXXXXXX XXXX do X. XXXXXXX XXXX stiahla sumu XXXX,XX H. a vyplatila mu iba XXXX,XX H.. Taktiež opakovane uvádzal to, čo už v odvolaní v dávkovom konaní, že má pocit akoby bol potrestaný znížením už priznaného starobného dôchodku pôvodným rozhodnutím Sociálnej poisťovne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXXXXX XXXX o sumu XX H. mesačne, a to preto, že preukázal nepretržitú vojenskú činnú službu nielen od vykonania vojenskej prísahy, dňa X. XXXX XXXX na VŠJŽ, ale aj nástupom na uvedenú školu dňa XX. XXXXXXX XXXX a žiadal priznať dôchodkové dávky. Poukázal, že pred každou vojenskou prísahou musel každý vojak bez výnimky povinne absolvovať aspoň 30 dní tzv. „prijímač“ (kde ho učili pochodovať, salutovať...atď“). Táto odslúžená doba sa tu nenachádza, vraj iba až od 18. roku veku. Toto považoval za diskrimináciu a nerovnaké zaobchádzanie, lebo v tom čase už evidentne a nepochybne vykonával službu vlasti. Popri vojenskom stredoškolskom štúdiu musel nepredpokladane vykonávať aj službu, vojenský výcvik a vojenskú prípravu. Napadnuté rozhodnutie žalovanej považoval za rozporné s ustanovením § 209 ods. 3 ZSP, pretože podľa jeho názoru neobsahuje predpísané náležitosti. Vo výroku rozhodnutia žalovanej nie je uvedený prameň práva a konkrétne ustanovenie právneho predpisu, aplikácia ktorého bola rozhodujúca pre výšku požadovanej dávky. Žalovaná dodnes nevykonala žiadne relevantné dokazovanie, jej rozhodnutia nejdú ku koreňom problému. Ďalej poukázal, že odišiel do civilu XX. XXXX XXXX, pričom odslúžil v armáde takmer 34 rokov a preto namieta zníženie jeho dôchodkového nároku. Žalobca bol prepustený z vojenskej činnej služby z organizačných dôvodov a racionalizačných opatrení, ale v rozhodnutiach Sociálnej poisťovne o tom nie je adekvátna zmienka. Túto nedôslednosť Sociálnej poisťovne žiadal napraviť. Poukázal, že z rozhodnutia ministra obrany SR pána Ing. P. Gajdoša č. j.: SELP-115-5/2017-RK zo dňa 15. marca 2017 vyplýva, že sa MO SR samo priznáva,

že rezortný zoznam preferovaných zamestnaní zaradených do I. a II. kategórie funkcií, bývalé federálne „Ministerstvo národní obrany ČSSR“ (MNO ČSFR) ako jediný rezort nikdy nespracovalo a nemá ho k dispozícii ani dnes. Vyjadril nesúhlasil s tým, aby jeden pracovník MO SR mohol napísať nejaké paušálne stanovisko o údajnom nezaraďovaní žiakov vojenských stredných škôl do I. a II. kategórie funkcií už od ich nástupu do vojenských stredných škôl, t. j. od dosiahnutia veku 15 rokov. Vyjadril nespokojnosť, aby v dôsledku týchto neprehľadných úkonov, mal byť trvalo ukrátený na svojom spravodlivom dôchodkovom nároku. Preto napadol aj list z 29. januára 2016, ktorým pred súdmi argumentuje Sociálna poisťovňa a ktorý paušálne používa ako „dôkaz“ o štúdiu žiakov v 1. a 2. ročníku VSOŠ a 1. až 4. ročníku VG SNP, VŠJŽ, VGJŽ, VŠKD a pod. Nie je to však dôkaz o ich činnej službe, o držaní stálej bojovej pohotovosti, o ich dozornej službe, o službe spojok (podľa platného § 11 zák. č. 76/1959 Zb.), o tom, že boli vyzbrojovaní ako maloletí, bez vojenskej prísahy a bez vojenskej základnej služby. Realita bola naozaj iná a MO SR sa dnes bojí vykonávať dokazovanie, konfrontáciu, vypočutie očitých svedkov, alebo ustanoviť erudovaného súdneho znalca z odboru služobného práva. Ďalej podľa názoru žalobcu Sociálna poisťovňa by mala bezvýhradne rešpektovať všetky záznamy a údaje v oficiálnych a úradných dokumentoch ako je napr. Vojenská knižka, výkaz dôb a kategórií funkcií, maturitné vysvedčenie z 1. až 3. ročníka VŠJŽ v Bratislave, alebo čestné vyhlásenia dvoch svedkov s úradne osvedčenými podpismi. Dnes môžu byť vypočutí aj svedkovia a mnoho ďalších, ktorí stotožňujú svoje očité svedectvo, že to na Vojenských stredných školách bolo skutočne tak, ako sa o nich zmieňuje aj žalobca. Žiadal v tomto ohľade zvážiť aj možnosť predvolať svedkov ktorých navrhne žalobca a vypočuť ich. Rovnako žiadal, aby bol vo veci ustanovený aj súdny znalec. Zhrnul, že žalobca s rozhodnutím žalovanej vo vzťahu k neposudzovaniu preferovanej započítateľnej doby študenta VŠJŽ v čase od XX. XXXXXXX XXXX do XX. XXXX XXXX t. j. 641 dní v preferovanej I. kategórii funkcií zásadne nesúhlasí, pretože informácie o jeho činnej službe a štúdiu na vojenskej škole zo strany MO SR nie sú pravdivé, alebo nie sú uvádzané vo vyčerpávajúcom rozsahu tak, akoby mali. Rozhodnutie žalovanej považuje za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov.

III. Vyjadrenia žalovanej a žalobcu

7. Žalovaná v písomnom vyjadrení navrhla, aby správny súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Ako spornú skutočnosť medzi ňou a žalobcom označila nehodnotenie doby štúdia od XX. XXXXXXX XXXX do XX. XXXX XXXX, t.j. 641 dní v I. kategórii funkcií. Zopakovala priebeh dávkového konania a tiež uviedla, že žalobca získal viac ako 20 rokov služby v I. kategórii funkcií, a preto dôchodkový vek podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. dovŕšil dovŕšením 55 rokov veku dňa XX. XXXXXXXX XXXX. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca dovŕšil dôchodkový vek pred X. D. XXXX, t. j. XX. XXXXXXXX XXXX, o nároku na starobný dôchodok bolo v súlade s § 259 ods. 1 ZSP rozhodnuté podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003, s odchýlkami ďalej ustanovenými v ZSP. Suma starobného dôchodku žalobcu vypočítaná podľa zákona č. 100/1988 Zb. ku dňu vzniku nároku na jeho výplatu a krátená podľa čl. 33 Dohovoru je XXX,XX H. mesačne. Žalovaná tiež uviedla výpočet jeho ďalšieho zvýšenia.

8. Ďalej žalovaná poukázala, že námietke žalobcu vo veci zhodnotenia doby štúdia od XX. XXXXXXX XXXX do XX. XXXX XXXX v I. kategórii funkcií nebolo možné vyhovieť, pretože z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo dňa XX. XXXX XXXX vyplýva, že sa jedná o štúdium na vojenskej škole so zaradením do III. kategórie funkcií. Podľa právneho stavu štúdium v 1. a 2. ročníku vojenskej školy nie je možné považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, nakoľko činnosť, ktorú títo žiaci vykonávali pred nástupom na základnú vojenskú službu nebola výkonom vojenskej služby. Na spracovanie a vyplňovanie výkazu bola nariadením náčelníka štábu Čs. ľudovej armády, 1. zástupcom ministra národnej obrany č. 11 zo dňa 2. augusta 1985 vydaná „Směrnice náčelníka kádrové správy ministerstva národní obrany po zpracovaní výkazu doba kategórii funkcí (pracovných kategórií) rozhodných pro realizaci kádrových opatrění, zabezpečení peněžitými dávkami podle zákona o některých služebních poměrech vojáků a pro sociální zabezpečení“. Poukázala, že zo smernice vyplýva, že prijatím žiaka na štúdium na Vojenskú strednú odbornú školu (ďalej len „VSOŠ") alebo na Vojenské gymnázium (ďalej len „VG“) po skončení povinnej školskej dochádzky týmto žiakom v roku, v ktorom dovŕšili 17. rok veku, branná povinnosť vznikla podľa Branného zákona. Neboli však povolaní na výkon základnej (náhradnej) vojenskej služby. Vykazovanie doby základnej (náhradnej) služby poslucháčov a žiakov vojenských škôl z radov občianskej mládeže bolo upravené v prílohe 3 smernice. Pri štúdiu na VSOŠ sa výkon základnej vojenskej služby evidoval 24 mesiacov odo dňa vyradenia žiakov zo VSOŠ, t. j. výkon základnej služby trval počas štúdia v 3. a 4. ročníku VSOŠ. Žiaci študujúci na VG základnú vojenskú službu vykonávali

až odo dňa nástupu na štúdium na vojenskú vysokú školu. Štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky sa v súlade so smernicou u žiakov vojenských škôl (VSOŠ aVG) vykazovalo ako doba štúdia v I. a II. časti výkazu so zaradením tejto doby do III. pracovnej kategórie. Žiaci VSOŠ vojenskú základnú službu vykonávali až odo dňa nástupu na štúdium na vojenských vysokých školách, a to v 1. a 2. ročníku tohto štúdia. Štúdium v 1. a 2. ročníku VSOŠ, ale ani štúdium na VG nie je možné považovať za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Činnosť, ktorú títo žiaci vykonávali pred nástupom na základnú vojenskú službu, nebola výkonom vojenskej služby. Do vojenskej služby mohol byť zaradený iba ten, kto dosiahol vek 18. rokov. Podľa prílohy 3 smernice „poslucháči (žiaci) vojenských škôl do dovŕšenia veku 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítava do nástupu vojenskej činnej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky (§ 10 ods. 1 písm. d) zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov), t. j. v III. pracovnej kategórii.“ Zaraďovanie do pracovných kategórií (kategórii funkcií) patrilo do pôsobnosti zamestnávateľov a vedenie evidencie vojakov v činnej službe vojenských škôl bola upravená predpismi Ministerstva národnej obrany a Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Námietku žalobcu, že žalovaná akceptuje potvrdenie Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ktoré je „potvrdením jedného úradníka Ministerstva obrany Slovenskej republiky“ žalovaná považovala za irelevantnú, pretože potvrdenie je potvrdením Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Žalobca bez predloženia nového relevantného dôkazu spochybňuje potvrdenie kompetentného orgánu.

9. V rozsiahlej replike na vyjadrenie žalovanej k žalobe žalobca okrem iného uviedol, že vojenskú základnú službu v dĺžke 730 dní od X. XXXX XXXX do XX. XXXX XXXX, t. j. 3. a 4. ročník VŠJŽ žalobca začal ako 17. ročný, a Sociálna poisťovňa mu túto evidentne odslúženú dobu odstrihla, keď posudzuje obdobie vykonanej služby na dôchodkové účely až od dovŕšenia 18-tich rokov veku. Žalobca nastúpil do VŠJŽ v Bratislave dňa XX. XXXXXXX XXXX. V tomto o období popri štúdiu zároveň slúžil v 1. a 2. ročníku VŠJŽ 642 dní. Hneď potom 730 dní pokračoval v 3. a 4. ročníku vojenskej školy VŠJŽ, t. j. od X. XXXX XXXX do XX. XXXX XXXX už ako vojak základnej služby. Fyzický vek 16. rokov dosiahol dňa XX. XXXXXXXX XXXX, teda už v 2. ročníku a mohol sa stať vojakom podľa branného zákona č. 92/1949 Zb. Žalobca ďalej polemizoval, či išlo o službu na VŠJŽ, alebo aj o výkon nútených prác. Bol toho názoru, že ak to nebola služba – tak absolvovanie 1. a 2. ročníka VŠJŽ treba považovať za nútené práce a nútený výkon služby a za toto obdobie sa dá finančná náhrada obdobne riešiť podľa zákona č. 726/2004 Z. z. Mladiství na vojenských školách museli od prvého ročníku držať pohotovosť (tzv. „spojky“, v súlade s platným § 11 zákona č. 76/1959 Zb.), aby mohli okamžite privolať svojich veliteľov do kasární a to ešte v určenom časovom limite. Regulárne kasárne ČSĽA sa automaticky považujú za priestor, kde sa vždy vykonáva zamestnanie (príprava) I. resp. II. kategórie funkcií, aj bez vedenia príslušnej vojenskej evidencie (osobných kariet). Každý z nich to má však vyznačené vo svojej vojenskej knižke, kde záznam o tom vždy vykonával príslušný orgán vojenskej správy. Súd by mal tiež posúdiť, či žalobca naplnil podmienky vyplývajúce z § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 117/1988 Zb. potrebné k tomu, aby mohla byť doba štúdia a doba služby žiaka VŠJŽ pripravovaného pre zamestnanie I. (II.) kategórie funkcií započítaná ako doba zamestnania tejto pracovnej kategórie. S poukazom na prehľad zákonov o zbraniach a strelive, platných od roku 1949, bol toho názoru, že s týmito zbraňami a strelivom mohli narábať iba vojenské osoby v činnej službe. To sa vzťahovalo aj na všetkých žiakov VŠJZ, to znamená aj na osobu žalobcu v plnom rozsahu. Podľa týchto zákonov bol žalobca osobou vojensky činnou a mohol legálne dostať strelnú zbraň, bodák a strelivo. Ďalej poukázal, že tie isté základné vojenské poriadky a predpisy, smernice a rozkazy, sa povinne vzťahovali aj na všetkých vojakov z povolania, vojakov základnej služby a žiakov VŠJŽ ako napr.: jednotné vojenské poriadky Zákl. 1-1, Zákl. 1-2, Zákl. 1-3 (t. j. Disciplinárny poriadok ozbrojených síl ČSSR), Zákl. R 1-4 (t. j. Poriadok vnútornej služby ozbrojených síl ČSSR) ako aj všetky ostatné Základné vojenské poriadky. Všetci žiaci VŠJŽ ich museli ovládať takmer naspamäť, boli z toho pravidelne preskúšavaní. Tieto právne normy a poriadky sa nikdy neuplatňovali na civilných stredných školách a gymnáziách, ale predovšetkým len v armáde a to jednotne. Taktiež sa im počas celého vojenského štúdia viedol tzv. „ZOT“, t. j. záznam o odmenách a trestoch, ktorý sa jednotne používal aj u ostatných vojakov z povolania.

10. Ďalej poukázal, že vojaci tých služieb mali naozaj veľmi veľa, asi viac než 20 druhov, medzi ne patrila napr. ostatná vojenská služba, prezenčná služba, iná služba, poľná služba, ďalšia služba, osobitná služba, služba na vojenskej škole, mimoriadna služba, zdokonaľovacia služba, prípravná služba, vojenská základná služba, vojenská náhradná služba, vojenská prípravná služba, vojenská činná služba, zvláštna služba, služba príslušníkov pomocných technických práporov, vojenské cvičenie, služba

vojaka z povolania, profesionálna služba, dobrovoľná vojenská služba, služba vojakov v zálohe, osobné úkony pre potrebu ozbrojených síl ….atď., a je naozaj problematické sa v nich vyznať. Preto služba žiakov popri ich štúdiu na VŠJŽ má reálnu šancu na uznanie prvých ročníkov za I. kategóriu funkcií už od 15 rokov ich veku, pretože ju reálne vykonávali. Ďalej namietal, že bol porušený princíp verejnosti, ústnosti a prítomnosti na prerokovaní veci aspoň na jednom stupni v konaní pred správnymi orgánmi, navyše ak sa verejnosti a ústnosti konania nikdy nevzdal, ale výslovne sa jej dožadoval a aj sústavne žiada vypočuť svedkov – spolužiakov, svojich veliteľov. V tomto smere žalobca poukazoval aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn.: III. ÚS 231/2010 z 25. augusta 2010, z ktorého vyplýva povinnosť nariadiť ústne pojednávanie nielen v priestupkových veciach, ale aj v konaniach o iných správnych deliktoch.

11. Žalovaná sa k replike žalobcu v lehote stanovenej správnym súdom nevyjadrila.

12. Správnemu súdu bolo dňa 10. októbra 2023 doručené písomné podanie žalobcu, označené ako Doplnenie dôkazov, ku ktorému pripojil okrem iných aj fotokópiu Žiadosti o prijatie ku štúdiu do vojenskej strednej odbornej školy zo dňa XX. XXXX XXXX, ktorú podpisovali maloletý žiak a jeho rodičia, fotokópiu Dotazníka branca z XX. XXXXXXXX XXXX, fotokópiu Lekárskeho vysvedčenia z XX. XXXXXXXX XXXX, fotokópie Zdravotných knižiek pre vojakov z povolania, fotokópiu Štatútu vojenských stredných odborných škôl, fotokópiu Povolávacieho rozkazu zo dňa XX. XXXXXXX XXXX, s upozornením o trestných následkoch jeho neuposlúchnutia, fotokópiu Rozkazu náčelníka okresnej vojenskej správy Liptovský Mikuláš číslo XX z XX. XXXXXXX XXXX, fotokópiu Čestného vyhlásenia pplk. v. v. Mgr. Milana Hehejíka z XX. XXXX XXXX, fotokópiu Vojenskej prísahy právneho zástupcu žalobcu zo dňa XX. XXXXXXX XXXX, fotokópiu Záznamu o odmenách a trestoch právneho zástupcu žalobcu, fotokópiu Výpisu denného rozkazu náčelníka vojenského gymnázia Jána Žižku z Trocnova Opava, fotokópie odpovedí rôznych dopytovaných orgánov, fotokópiu interného predpisu „Lekárske posudzovanie schopnosti na vojenskú službu a prieskumné konanie ASR“, fotografie samopalmi ozbrojených žiakov VŠJŽ a VG SNP, fotokópiu časti Poriadku posádkovej a strážnej služby, fotokópiu časti Disciplinárneho poriadku ozbrojených síl Československej socialistickej republiky a fotokópiu Cvičebného poriadku ozbrojených síl Československej socialistickej republiky.

IV. Relevantná právna úprava

13. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

14. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

15. Podľa § 119 SSP správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci.

16. Podľa § 120 písm. a) až c) SSP správny súd nie je viazaný skutkovým stavom zisteným orgánom verejnej správy a môže sám vykonať dokazovanie, ak a) to považuje za nevyhnutné na rozhodnutie vo veci, b) rozhoduje v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b), e), f), i), j) alebo c) rozhoduje podľa § 192.

17. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

18. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

19. Podľa § 202 ods. 2 vety prvej SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne.

20. Podľa § 203 ods. 1 SSP rozsah správnej žaloby fyzickej osoby a jej dôvody možno zmeniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu.

21. Podľa § 203 ods. 2 SSP pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

22. Podľa § 65 ods. 1 ZSP poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

23. Podľa § 112 ods. 1 ZSP dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka
a) priznala v nižšej sume, ako patrí,
b) vypláca v nižšej sume, ako patrí,
c) odoprela neprávom alebo
d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

24. Podľa § 112 ods. 3 ZSP dávka sa zníži, ak sa zistí, že sa dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí.

25. Podľa § 259 ods. 1 ZSP v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len „peňažná náhrada“) a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

26. Podľa § 255 ods. 5 ZSP za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu 2) (poznámka odkazuje na zákon č. 328/2002 Z.z.) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. 55) (poznámka odkazuje na § 40 až 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z.z.)

27. Podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

V. Konanie na správnom súde a právne posúdenie veci správnym súdom

28. Správny súd v Bratislave predovšetkým konštatuje, že s odkazom na zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o správnych súdoch“) sa okrem iného zriadil aj Správny súd v Bratislave. Podľa § 3 ods. 1 zákona o správnych súdov správne súdy začnú svoju činnosť 1. júna 2023. V zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona o správnych súdov prešla právomoc z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave. Predmetná právna vec tak prešla na Správny súd v Bratislave a bola pridelená náhodným výberom do samosudcovského oddelenia 14Sa a následne v dôsledku personálnej zmeny obsadenia súdu sudcami bola náhodným výberom pridelená do samosudcovského oddelenia 17Sa.

29. Správny súd v Bratislave, ako súd správny, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovanej a priebeh administratívneho konania, vychádzajúc zo stavu, ktorý existoval v čase právoplatnosti rozhodnutia (§ 135 ods. 1 SSP), súc neviazaný rozsahom žaloby a dôvodmi žaloby (§ 134 ods. 2 písm. d/ SSP, § 203 ods. 1 a 2 SSP), na prejednanie veci nariadil podľa § 107 ods. 1 písm. a) SSP pojednávanie, ktorého sa zúčastnili účastníci konania a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

30. Správny súd posúdil obsah žaloby fyzickej osoby neformálne (§ 202 ods. 2 SSP) a v nadväznosti na jej dôvody a na požiadavky zákonnosti rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy, súdny prieskum zákonnosti napadnutého rozhodnutia zameral predovšetkým na posúdenie, či toto bolo vydané v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, či vychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a či je jeho výrok dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený.

31. Na pojednávaní účastníci konania vo vzťahu k žalobným námietkam zhodne zotrvali na tvrdeniach prezentovaných vo svojich písomných podaniach adresovaných správnemu súdu. Právny zástupca žalobcu žiadal zrušiť obe rozhodnutia Sociálnej poisťovne a vec vrátiť žalovanej na ďalšie konanie, v ktorom sa vykoná dôsledné dokazovanie. Poverená zástupkyňa žalovanej na pojednávaní predložila správnemu súdu najnovší rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2023, sp. zn. 7Ssk/174/2023 a žiadala žalobu zamietnuť.

32. Predmetnom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXX XXXX o zamietnutí odvolania žalobcu a potvrdení rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorým tento prvostupňový orgán rozhodol o priznaní starobného dôchodku žalobcovi v sume XXX,XX eur mesačne od XX. XXXXXXXX XXXX spolu s príslušnými zákonnými zvýšeniami.

33. Z administratívneho spisu vyplýva, že starobný dôchodok bol pôvodne žalobcovi priznaný na základe jeho žiadosti o dôchodok zo X. XXXXXXX XXXX rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie číslo XXX XXX XXXX z XX. XXXXXXX XXXX podľa § 65 a § 82 ZSP od X. XXXXXXX XXXX v sume XXX,XX eur mesačne. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že žalobca dosiahol dôchodkový vek 62 rokov veku dňa XX. XXXXXXXX XXXX. K tomuto dňu (XX. I. XXXX) získal 5 952 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo činí 16 rokov a 112 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím žalobca splnil podmienky nároku na starobný dôchodok. Z uvedeného rozhodnutia a priloženého osobného listu dôchodkového poistenia vyplýva, že pri výpočte nebolo zohľadnené obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka, pričom však z administratívneho spisu tiež vyplýva, že toto obdobie bolo žalobcovi zhodnotené pre nárok na výsluhový príspevok, ktorý mu bol priznaný rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, orgánom sociálneho zabezpečenia číslo Č.p.: B. – XX.XXX-X/X-X-XX z XX. XXXXXXX XXXX podľa § 33 ods. 1 písm. c) zákona č. 76/1959 o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov a ktorý sa od 1. júla 2002 podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 328/2002 Z.z.) považuje za výsluhový dôchodok. Na tomto mieste však správny súd uvádza, že takto vypočítaný dôchodok (bez zohľadnenie obdobia služby profesionálneho vojaka) bol v súlade s § 255 ods. 5 ZSP, podľa ktorého za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu2) [poznámka 2) odkazuje na zákon č. 328/2002 Z.z.] a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.55) Je zrejmé, že žalobca takéto obdobie služby získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a tento mu bol aj vyplácaný z osobitného systému.

34. Ďalej z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca neformálnou žiadosťou zo XX. XXXXXXXX XXXX požiadal Sociálnu poisťovňu – ústredie na základe § 132 zákona č. 100/1988 Zb. a § 112 ods. 1 ZSP o prepočet starobného dôchodku a priznanie a vyplatenie starobného dôchodku tri roky spätne. O uvedenej žiadosti bolo rozhodnuté Sociálnou poisťovňou - ústredie, pričom v následnom súdnom konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporkyne Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. XXX/XXX/XXXX-XXX z XX. XXXXXXX XXXX zrušil rozhodnutia Sociálnej poisťovne ústredie číslo XXX XXX XXXX X zo X. XXXX XXXX v spojení so zmenovým rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X – IV. z XX. XXXXXXXX XXXX a zmenové rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X z XX. XXXXX XXXX a rozhodnutia číslo XXX XXX XXXX X – I. II. zo dňa XX. XXXXXXXX XXXX a rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa X. XXXXXXXX XXXX podľa § 250j ods. 2 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku a vec bola vrátená Sociálnej poisťovni - ústredie na ďalšie konanie. Krajský súd vytkol žalovanej, že vo výroku rozhodnutí o priznaní starobného dôchodku uviedla ustanovenie § 132 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., pričom v odôvodnení uviedla ustanovenie § 21 ods. 1 a § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb., čo je v rozpore s výrokom týchto rozhodnutí. Taktiež nebolo odôvodnené prečo použila ustanovenie

§ 132 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., vzhľadom aj na to, že žalovaná sama uvádza, že žalobca získal viac ako 20 rokov služby v I. kategórií. V ďalšom konaní bola žalovaná viazaná právnym názorom súdu.

35. Napadnutým rozhodnutím teda žalovaná realizovala rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. XXX/XXX/XXXX-XXX z XX. XXXXXXX XXXX. Pokiaľ ide o samotný výpočet starobného dôchodku, tak treba uviesť, že správny súd nezistil, že by žalovaná, alebo prvostupňový orgán pochybili. Ani žalobca neuviedol vo svojich rozsiahlych podaniach žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť výšku vypočítaného dôchodku. Z rozhodnutí oboch stupňov vyplýva, že žalobca získal viac ako 20 rokov služby v I. kategórií funkcií, a preto dôchodkový vek podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. dovŕšil 55 rokom veku dňa XX. XXXXXXXX XXXX. Je preto zrejmé, že námietky žalobcu, že mu nebola zhodnotená doba štúdia v 1. a 2. ročníku VSOŠ (od XX. XXXXXXX XXXX do XX. XXXX XXXX) v I. kategórii funkcií nemá žiadnu právnu relevanciu, pretože žalobcovi boli priznané zvýhodnenia vyplývajúce z doby služby v I. kategórií funkcií (t.j. skoršie dovŕšenie dôchodkového veku) a v zmysle § 22 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. sa pre zvýšenie podľa odseku 2 (teda pre pripočítavanie ďalších percent k základnej výmere) hodnotí len doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov do vzniku nároku na starobný dôchodok. Z uvedeného vyplýva, že určenie, či doba štúdia v 1. a 2. ročníku VSOŠ má byť v I. kategórií funkcií, nemá v žalobcovom prípade žiadny vplyv pre nárok na dávku (táto mu bola priznaná k 55. roku veku) a taktiež ani pre jeho výšku (hodnotí sa doba po dosiahnutí veku 18 rokov).

36. Je však žiaduce tiež pre úplnosť uviesť, že vo vzťahu k nepriznaniu I. kategórie funkcií absolventovi vojenskej strednej odbornej školy za 1. a 2. ročník stredoškolského vojenského štúdia sa vo svojej judikatúre už opakovane a podrobne zaoberal aj Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (napr. v rozsudkoch sp. zn. 7Sk/23/2020, 7Sk/38/2020 alebo 7Sk/ 14/2021, najnovšie v rozsudku sp. zn. 7Ssk/174/2022). Problematika bola viackrát riešená aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky (napr. v rozsudkoch 7Sk/22/2019, 9Sžsk/20/2018, 9So/108/2016). Ustálená judikatúra kasačného súdu bola potvrdená aj Ústavným súdom Slovenskej republiky (napr. II. ÚS 295/2022, II. ÚS 362/2023, II. ÚS 363/2023). Správny súd tak odkazuje na predmetnú ustálenú judikatúru, pričom ako bolo už uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, v prípade žalobcu vyriešenie tejto otázky nemá žiadny vplyv pre nárok na dávku, ani pre jeho výšku, a preto ani nemohlo dôjsť k ukráteniu žalobcu na jeho subjektívnych právach ohľadom prípadného nepriznania I. kategórie funkcií za 1. a 2. ročník stredoškolského vojenského štúdia.

37. Čo však neuniklo pozornosti správneho súdu je skutočnosť, že v prípade žalobcu bol dôchodok vypočítaný dvoma spôsobmi. V prvom prípade (v roku 2012) mu bol vypočítaný dôchodok podľa ZSP v podstate bez zohľadnenia obdobia výkonu služby profesionálneho vojaka (v súlade s § 255 ods. 5 ZSP), pretože dosiahol dostatok obdobia dôchodkového poistenia aj podľa ZSP (t.j. najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia). Podľa druhého výpočtu (použitom v prejednávanom prípade), vyplývajúcom z judikatúry súdov, postupovala žalovaná tak, že najskôr vypočítala teoretickú sumu dôchodku aj s prihliadnutím na dobu výkonu služby, a takto vypočítaný dôchodok následne krátila v zmysle čl. 33 Dohovoru č. 128. Takýto postup vyplýva napr. z judikátu najvyššieho súdu, uverejneného v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 5/2011 pod č. 55. Žalobcovi tak vzhľadom na prihliadnutie na viac ako 20 rokov služby v I. kategórií funkcií vznikol nárok na nižší dôchodkový vek (t.j. 55 rokov veku), ktorý dosiahol dňa XX. XXXXXXXX XXXX, teda za účinnosti zákona č. 100/1988 Zb., a preto mu bol aj dôchodok vypočítaný podľa zákona č. 100/1988 Zb. Tento prepočet žalovaná vykonala na základe žiadosti žalobcu o prepočet dávky podľa § 112 ods. 1 ZSP a následne podľa § 112 ods. 1 ZSP aj orgány sociálneho poistenia rozhodli, pričom je zrejmé, že po tomto prepočte žalobcovi vyšiel dôchodok v nižšej sume ako bol pôvodne priznaný v roku 2012 podľa predchádzajúceho výpočtu podľa ZSP.

38. Zo znenia ustanovenia § 112 ods. 1 ZSP však podľa názoru správneho súdu vyplýva, že chráni nároky poberateľov dávok v prípadoch, ak sa dávka pôvodne a) priznala v nižšej sume ako patrí, b) vyplácala v nižšej sume ako patrí, c) odoprela neprávom alebo d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí a umožňuje tak dávku upraviť na správnu výšku, prípadne od správneho dátumu, najviac však tri roky spätne (odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie). Je zrejmé, že v prípade žalobcu, ak mu bol pôvodne starobný dôchodok (v roku 2012) priznaný vo vyššej sume ako mu vyšiel po prepočte podľa § 112 ods. 1 ZSP (po zarátaní doby služby z osobitného systému), nie je možné bez ďalšieho postupom podľa § 112 ods. 1 ZSP znížiť výšku dôchodku, pretože by to bolo v rozpore

nielen so samotným účelom a znením tohto zákonného ustanovenia, ale aj so zásadou zachovania nadobudnutých práv, čo je nielen jednou zo zásad práva sociálneho zabezpečenia (pozri Macková Z. Právo sociálneho zabezpečenia, Všeobecná časť. 2. aktualizované a prepracované vydanie. Šamorín : Heuréka, 2017, s. 122) ale má aj svoj ústavnoprávny rozmer.

39. Žalovaná musí vždy dbať o ústavnokonformný výklad právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy SR). Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty a z neho vyplývajúca ochrana nadobudnutých práv. Nadobudnuté práva nemožno obmedzovať len na práva vyplývajúce priamo zo zákona (a s tým súvisiaci zákaz retroaktívneho pôsobenia novších právnych predpisov), ale aj práva, ktoré boli priznané rozhodnutiami v administratívnom konaní na základe zákona. Nadobudnutými právami preto treba v tomto konkrétnom prípade rozumieť subjektívnu právnu situáciu žalobcu, ktorému bol priznaný starobný dôchodok v roku 2012 podľa zákona o sociálnom poistení a uvedené rozhodnutie nebolo nikým zrušené, ani zmenené. Žalobcovi bol v podstate následne priznaný „znížený“ starobný dôchodok len preto, že využil svoje právo o jeho prepočet podľa § 112 ods. 1 ZSP, čo je však vzhľadom na uvedené neprípustné. Podľa názoru správneho súdu, boli organizačné zložky žalovanej v ďalšom postupe povinné zachovať žalobcovi priznaný starobný dôchodok vo vyššej výške podľa prvého výpočtu, až dokým by žalobca neprejavil vôľu, že trvá na priznaní dávky podľa neskoršieho prepočtu. Na ten účel si mala žalovaná zabezpečiť vyjadrenie žalobcu.

40. Iný postup by znamenal, že hoci je účelom ustanovenia § 112 ods. 1 ZSP ochrana dôchodkových nárokov oprávnených osôb (t.j. vzťahuje sa na prípady, keď sa dávka pôvodne priznala v nižšej sume ako patrí, vyplácala v nižšej sume ako patrí, odoprela neprávom alebo priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí), tieto by sa uplatnením svojho práva na prepočet vystavovali riziku, že im v konečnom dôsledku po prepočte môže byť priznaný nižší dôchodok, ako tomu bolo v žalobcovom prípade, čo však uvedené ustanovenie neupravuje.

41. Znížiť priznanú dávku mohla žalovaná len podľa § 112 ods. 3 ZSP, podľa ktorého sa dávka zníži, ak sa zistí, že sa dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí , čo však nie je prípad žalobcu, pretože žalobcovi rozhodnutím z XX. XXXXXXX XXXX bol priznaný starobný dôchodok v takej sume, ako mu patril (a nie vo vyššej) na základe ZSP.

42. Pokiaľ žalobca namietal, že bol porušený princíp verejnosti, ústnosti a prítomnosti na prerokovaní veci aspoň na jednom stupni v konaní pred správnymi orgánmi a poukazoval k tomu aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn.: III. ÚS 231/2010 z 25.08.2010, z ktorého má vyplývať povinnosť nariadiť ústne pojednávanie nielen v priestupkových veciach, ale aj v konaniach o iných správnych deliktoch, tak treba uviesť, že v danom prípade nešlo ani konanie o priestupku, ani konanie o iných správnych deliktoch, pričom použite správneho poriadku je zo ZSP vylúčené (pozri § 172 ods. 1 ZSP). Organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. Ústne pojednávanie je neverejné (pozri § 188 ods. 1 a ods. 3 ZSP). Z uvedeného vyplýva, že nariadenie ústneho pojednávania je fakultatívne a že je na posúdení žalovanej, resp. jej organizačných zložiek, či to vyžaduje povaha veci nariadiť ústne pojednávanie, a preto nemohlo dôjsť nenariadením ústneho pojednávania k porušeniu princípu ústnosti ani verejnosti (ústne pojednávanie je zo zákona neverejné). Na druhej strane je pravdou, že nenariadením pojednávania tam, kde to je potrebné, sa môže Sociálna poisťovňa dostať do situácie, že nedostatočne zistí skutočný stav veci (pozri § 195 ZSP).

43. V žalobcovej veci však aj podľa názoru správneho súdu ústne pojednávanie nebolo nevyhnutné, lebo pre náležité rozhodnutie vo veci si stačilo zabezpečiť žalobcovo vyjadrenie, či žiada zachovať vyšší starobný dôchodok v sume XXX,XX eur od neskoršieho dátumu (od X. XXXXXXX XXXX) priznaný rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX z XX. XXXXXXX XXXX, s tým, že v takom prípade by mal mať žalobca možnosť svoju žiadosť zo XX. XXXXXXXX XXXX (o prepočet starobného dôchodku) vziať späť, alebo či trvá na nižšom starobnom dôchodku v sume XXX,XX eur od skoršieho dátumu (od XX. XXXXXXXX XXXX). Až na základe takto zistenej vôle žalobcu mohli organizačné zložky žalovanej vo veci rozhodnúť, a to buď o zastavení konania [podľa §194 ods. 10 písm. a) ZSP] a v tom prípade bude platiť pôvodné rozhodnutie o starobnom dôchodku číslo XXX XXX XXXX z XX. XXXXXXX XXXX, alebo ak žalobca nezoberie svoju žiadosť o prepočet dôchodku podľa § 112 ods. 1 ZSP späť a bude trvať na nižšom starobnom dôchodku v sume XXX,XX eur od XX. XXXXXXXX XXXX, budú môcť organizačné zložky žalovanej o tejto žiadosti rozhodnúť podľa § 112 ods. 1 ZSP. V prípade dodržania

vyššie naznačeného postupu však už zostane zabezpečená ochrana žalobcových nadobudnutých práv, keďže pred samotným rozhodnutím podľa § 112 ods. 1 ZSP dostane žalobca priestor na prejavenie vôle o ktorý výpočet dôchodku má záujem. Žalovaná tiež môže prípadne zvoliť iný postup, avšak taký, ktorým zabezpečí ochranu nadobudnutých práv žalobcu v zmysle vyššie uvedeného.

44. Neuniklo tiež pozornosti správneho súdu, že z napadnutého rozhodnutia ani nevyplýva ako sa žalovaná vysporiadala so skorším rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX z XX. XXXXXXX XXXX, ktoré nebolo zmenené, zrušené ani nahradené ako nesprávne, a preto, čo sa týka tejto skutočnosti, je napadnuté rozhodnutie (ktoré tvorí s prvostupňovým rozhodnutím jeden celok) nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Navyše, z obsahu odvolania žalobcu v dávkovom konaní vyplýva, že namietal zníženie dôchodku o sumu XX eur, keď tvrdil, že sa cíti byť „potrestaný znížením už priznaného starobného dôchodku rozhodnutím Sociálnej poisťovne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXXXXX XXXX o sumu XX eur mesačne, a to preto, že preukázal nepretržitú vojenskú činnú službu nielen od vykonania vojenskej prísahy.“ Taktiež namietal, že mu Sociálna poisťovňa z priznaného starobného dôchodku XXXX,XX eur za obdobie od X. XXXXXXX XXXX do X. XXXXXXX XXXX strhla sumu XXXX,XX eur, pričom na tieto žalobcove námietky nebolo v napadnutom rozhodnutí nijako reagované. To má práve súvis s tým, že ani druhostupňový orgán sa nijakým spôsobom nevysporiadal s predchádzajúcim rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX z XX. XXXXXXX XXXX, ktorým bol žalobcovi priznaný vyšší starobný dôchodok.

45. Na základe uvedeného správny súd preskúmavané rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej podľa § 191 ods.1 písm. c), d) SSP pre nesprávne právne posúdenie a pre jeho nepreskúmateľnosť zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie v naznačenom smere. Vzhľadom na kompetencie druhostupňového orgánu súd nepovažoval za potrebné a ani účelné zrušiť aj prvostupňové rozhodnutie, lebo žalobca môže vyjadriť svoju vôlu, resp. vziať späť žiadosť o prepočítanie dôchodku podľa § 112 ods. 1 ZSP aj v odvolacom dávkovom konaní, teda dokým nie je právoplatne rozhodnuté.

46. Podľa § 191 ods. 6 vety prvej SSP, právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný.

47. Podanie žalobcu z XX. XXXXXXXXX XXXX, doručené tunajšiemu súdu XX. XXXXXXXXX XXXX, označené ako „Návrh žalobcu na preskúmanie zákonnosti pána GR Sociálnej poisťovne čís.j.: XXX XXX XXXX X zo dňa XX.XX.XXXX vo veci priznania starobného dôchodku – R O Z Š Í R E N I E“ posúdil správny súd podľa jeho obsahu ako odvolanie podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne – ústredie, číslo XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXXXXX XXXX (§ 55 ods. 3 SSP). S účinnosťou od 1. júla 2016 o odvolaní proti rozhodnutiu žalovanej vo veciach dôchodkových dávok v súlade s § 215 ods. 4 ZSP rozhoduje generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne. Správny súd s účinnosťou od 1. júla 2016 nepreskúmava neprávoplatné rozhodnutia žalovanej o dôchodkových dávkach, preto správny súd konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX. XXXX XXXX zastavil podľa § 18 ods. 1 SSP. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia bude vec postúpená Sociálnej poisťovni - ústredie, t.j. orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.

48. Právo na plnú náhradu trov konania správny súd priznal úspešnému žalobcovi podľa § 167 ods.1 SSP, pričom o ich výške bude v zmysle ustanovenia § 175 ods. 2 citovaného zákona rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť.

Prípadná kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia a podáva sa na Správnom súde v Bratislave v počte vyhotovení, zodpovedajúcom počtu účastníkov konania (§ 443 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

Kasačná sťažnosť nie je prípustná, ak sa opiera o iné dôvody, ako sú uvedené v § 440, ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred správnym súdom, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, hoci tak urobiť mohol, ak smeruje len proti dôvodom rozhodnutia správneho súdu (§ 439 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom.

Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d), ak je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 SSP).